

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT NAUKI, OŚWIATY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

KNO-4100-07-01/2011

Nr ewid. 98/2011/P/10081/KNO

Informacja o wynikach kontroli wykonania w 2010 roku budżetu państwa w części 67 Polska Akademia Nauk

Warszawa maj 2011 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja
o wynikach kontroli
wykonania w 2010 roku
budżetu państwa w części 67
Polska Akademia Nauk**

Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

Grzegorz Buczyński

Zatwierdzam:

Józef Górny

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa maja 2011 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 0 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
Cel i zakres kontroli	4
Uwarunkowania prawne i organizacyjne.....	4
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI.....	7
Ocena ogólna.....	7
Sprawozdawczość.....	7
Uwagi i wnioski	9
3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI.....	10
Księgi rachunkowe.....	10
Budżet krajowy	10
Budżet środków europejskich	14
Wydatki w układzie zadaniowym	14
Inne ustalenia kontroli	15
4. INFORMACJE DODATKOWE O PRZEPROWADZONEJ KONTROLI	16
Protokół.....	16
Wystąpienie pokontrolne.....	16
Finansowe rezultaty kontroli.....	16
5. ZAŁĄCZNIKI	17
1. Dochody budżetowe	17
2. Wydatki budżetowe	18
3. Zatrudnienie i wynagrodzenia.....	19
4. Wydatki budżetu środków europejskich	20
5. Kalkulacja oceny końcowej część 67 Polska Akademia Nauk.....	21
6. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli	22

1. Wprowadzenie

Cel i zakres kontroli

Najwyższa Izba Kontroli – Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego – w dniach od 17 stycznia 2011 r. do 25 marca 2011 r. przeprowadziła, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ kontrolę nr P/10/081 *Wykonanie budżetu państwa w 2010 r. w części 67 Polska Akademia Nauk (PAN)*. Celem kontroli była ocena wykonania ustawy budżetowej na rok 2010² w tej części.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r. i została przeprowadzona według kryteriów określonych w art. 5 ust. 1 ustawy o NIK, tj. pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.

Kontrola przeprowadzona została zgodnie z obowiązującymi w NIK standardami kontroli oraz założeniami metodycznymi do kontroli wykonania budżetu państwa³.

Uwarunkowania prawne i organizacyjne

Dysponentem części budżetowej 67 w 2010 r. był Prezes PAN⁴. Według stanu na 31 grudnia 2010 r. w części 67 funkcjonowało: 13 jednostek budżetowych, będących dysponentami III stopnia, 10 zakładów budżetowych (w tym pięć w likwidacji)⁵ i 9 gospodarstw pomocniczych (w tym sześć w likwidacji).

Z dniem 1 października 2010 r., tj. z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk⁶ (zwanej dalej *ustawą o PAN z 2010 r.*), utraciła moc ustawa z dnia 25 kwietnia 1997 r. o Polskiej Akademii Nauk⁷ (zwana dalej *ustawą o PAN z 1997 r.*).

Na podstawie art. 9 oraz art. 79 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki⁸ działalność PAN do dnia 31 grudnia

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

² Ustawa z dnia 22 stycznia 2010 r. (Dz. U. Nr 19, poz. 102).

³ Por. <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik>

⁴ Od 1 stycznia 2011 r., na podstawie art. 78 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk, środki pochodzące z budżetu państwa na finansowanie działalności Akademii, są klasyfikowane w dziale "Nauka" i ujmowane w wyodrębnionej części budżetu państwa - *Polska Akademia Nauk*, której dysponentem jest minister właściwy do spraw nauki.

⁵ Prezes PAN podjął decyzje o likwidacji łącznie sześciu zakładów budżetowych (z dniem 30 września 2010 r. likwidacji uległ Zakład Działalności Pomocniczej PAN w Krakowie, zaś z dniem 31 grudnia 2010 r. - Zakłady Działalności Pomocniczej PAN w: Gdańsku, Katowicach, Łodzi, Poznaniu i we Wrocławiu).

⁶ Dz. U. Nr 96, poz. 619.

⁷ Dz. U. Nr 75, poz. 469, ze zm.

⁸ Dz. U. Nr 96, poz. 620, ze zm.

2010 r. była finansowana na podstawie przepisów ustawy o PAN z 1997 r. Na podstawie art. 71 ust. 1 ww. ustawy⁹ Prezes PAN postanowił¹⁰, że 21 jednostek, które nie zostały zlikwidowane w 2010 r.¹¹ działać będzie od dnia 1 stycznia 2011 r. w ramach Polskiej Akademii Nauk na zasadach określonych w Statucie Polskiej Akademii Nauk¹².

Dochody i wydatki budżetu państwa zostały zrealizowane w części 67 w kwotach odpowiednio: 903,0 tys. zł i 54.563,8 tys. zł. Stanowiło to 0,0004% dochodów i 0,02% wydatków ogółem zrealizowanych w budżecie państwa. Wydatki budżetu środków europejskich zrealizowano w części 67 w kwocie 125,8 tys. zł, tj. 0,0003% wydatków ogółem zrealizowanych w budżecie środków europejskich.

Gospodarka finansowa części 67 budżetu państwa podlegała rygorom wynikającym z ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (zwanej dalej ustawą o finansach publicznych), ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹³ (zwanej dalej ustawą Prawo zamówień publicznych), ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁴ (zwanej dalej ustawą o rachunkowości) oraz innych przepisów określających gospodarkę finansową państwowych jednostek budżetowych.

Badaniem objęto prawidłowość realizacji kwoty 67,3 tys. zł dochodów i kwoty 11.133,9 tys. zł wydatków Kancelarii PAN (jednego spośród trzynastu dysponentów trzeciego stopnia). Zbadana próba stanowiła:

- w odniesieniu do kwot zrealizowanych w części 67 odpowiednio 7,5% dochodów i 20,4% wydatków budżetu państwa,

⁹ Jednostki organizacyjne Polskiej Akademii Nauk nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie ustawy z dnia 25 kwietnia 1997 r. o Polskiej Akademii Nauk z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk mogą działać w ramach Polskiej Akademii Nauk na zasadach określonych w statucie Polskiej Akademii Nauk, z zastrzeżeniem ust. 2-4.

¹⁰ Decyzje: nr 39/2010 z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie zmian w funkcjonowaniu obsługi administracyjnej Polskiej Akademii Nauk, nr 42/2010 z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie zmiany zasad funkcjonowania pomocniczych jednostek naukowych Polskiej Akademii Nauk od dnia 1 stycznia 2011 r., nr 43/2010 z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie zmiany zasad funkcjonowania innych jednostek organizacyjnych Polskiej Akademii Nauk od dnia 1 stycznia 2011 r.

¹¹ Trzyście jednostek prowadzących do końca 2010 r. gospodarkę finansową w formie jednostek budżetowych, pięć – w formie zakładów budżetowych i trzy – w formie gospodarstw pomocniczych.

¹² Na podstawie uchwały nr 8/2010 Zgromadzenia Ogólnego Polskiej Akademii Nauk z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie Statutu Polskiej Akademii Nauk pomocnicze jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne Akademii, nieposiadające osobowości prawnej, są wyodrębnione i samodzielne organizacyjnie (§52), dysponują środkami finansowymi przydzielonymi im przez Akademię, w tym z dotacji budżetowych, a także uzyskanymi w wyniku prowadzonej przez nie działalności (§54), prowadzą samodzielną gospodarkę finansową na podstawie zatwierdzonego przez Prezesa Akademii planu zadaniowego i skorelowanego z nim planu finansowego, który jest częścią składową planu finansowego Akademii oraz określonych przez Prezesa Akademii na dany rok obrotowy szczegółowych zasad finansowania działalności tych jednostek ze środków dotacji budżetowych przyznawanych Akademii (§55).

¹³ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, ze zm.

¹⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, ze zm.

- w odniesieniu do kwot zrealizowanych przez objętą kontrolą jednostkę budżetową, będącą dysponentem III stopnia funkcjonującą w ramach części 67, odpowiednio 100% dochodów i 34,8% wydatków.

W części 67 zaplanowano wydatki na 2010 r. w układzie zadaniowym w ramach trzech funkcji państwa: 10. *Nauka polska*, 13. *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny* i 22. *Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna*. Łącznie realizowanych było pięć zadań: *Upowszechnianie, promocja oraz popularyzacja nauki* (10.4.), *Pomoc i integracja społeczna* (13.1.), *Koordinacja merytoryczna działalności, planowania strategicznego i operacyjnego* (22.1.), *Obsługa administracyjna* (22.2.), *Obsługa techniczna* (22.3.).

2. Podsumowanie wyników kontroli

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie w 2010 r. budżetu państwa w części 67 Polska Akademia Nauk.

W 2010 r. zaplanowane dochody budżetu państwa w cz. 67 w kwocie 847,0 tys. zł zostały wykonane w wysokości 903,0 tys. zł (tj. 106,6% planu). Wydatki zrealizowano w wysokości 54.563,8 tys. zł, tj. w 100% planu po zmianach.

Ocena pozytywna wykonania budżetu państwa w części 67 wynika przede wszystkim z rzetelnego ewidencjonowania dochodów i terminowego ich odprowadzania na centralny rachunek budżetu państwa, terminowego sporządzania sprawozdań budżetowych na podstawie danych z ewidencji księgowej oraz prawidłowego sprawowania przez dysponenta części nadzoru i kontroli nad wykonaniem budżetu.

Stwierdzona nieprawidłowość, polegająca na niewłaściwym sklasyfikowaniu dochodów i wydatków jednej spośród 13 jednostek budżetowych odpowiednio w kwotach: 818,7 tys. zł i 2.132,7 tys. zł, nie miała wpływu na realizację budżetu w części 67 budżetu państwa (opis w podrozdziale *Sprawozdawczość*).

Sprawozdawczość

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie z zastrzeżeniami roczne łączne sprawozdania budżetowe Rb-27 (z wykonania planu dochodów budżetowych) i Rb - 28 (z wykonania planu wydatków budżetu państwa).

Zastrzeżenia NIK dotyczą sklasyfikowania w sprawozdaniach Rb-27 i Rb-28 dochodów i wydatków Domu Rencisty im. prof. dr Witolda Orłowskiego PAN w Konstancinie w rozdziale 85202 *Domy pomocy społecznej*. Powyższa klasyfikacja (na poziomie rozdziału) była niezgodna z klasyfikacją ustaloną w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych¹⁵. Wyżej wymieniona jednostka nie spełniała warunków w zakresie i poziomie usług świadczonych przez domy pomocy społecznej określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹⁶. Niespełnianie obowiązującego standardu

¹⁵ Dz. U. Nr 38, poz. 207, ze zm.

¹⁶ Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, ze zm.

podstawowych usług określonego w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. w sprawie domów pomocy społecznej¹⁷ uniemożliwiło uzyskanie stosownego zezwolenia na prowadzenie przez PAN domu pomocy społecznej. Wykonywanie działalności w zakresie prowadzenia Domu Rencisty PAN uprawniało do sklasyfikowania uzyskanych dochodów w kwocie 818,7 tys. zł (90,7% ogółu dochodów) i wydatków w kwocie 2.132,7 tys. zł (3,9% ogółu wydatków) w dziale 852 *Pomoc społeczna* w rozdziale 85295 *Pozostała działalność*, zamiast w rozdziale 85202 *Domy Pomocy Społecznej*.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, z wyjątkiem pominięcia zdarzeń, o których mowa we wcześniejszym akapicie, łączne roczne sprawozdania budżetowe:

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb 23)¹⁸,
- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń (Rb-Z),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków UE i innych (Rb-28-Programy)

oraz sprawozdanie budżetu środków europejskich z wykonania planu wydatków (Rb-28 UE) przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań w 2010 r.

W wyniku badania wiarygodności ksiąg rachunkowych oraz przeniesień danych z ksiąg rachunkowych do sprawozdań budżetowych w Kancelarii PAN - jednostce budżetowej będącej dysponentem III stopnia - Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że roczne sprawozdania budżetowe: z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27), z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28), o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23), a także kwartalne sprawozdania o: stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N za IV kwartał) oraz stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z za IV kwartał) zostały

¹⁷ Dz. U. Nr 217, poz. 1837.

¹⁸ Sprawozdania zostały opracowane z wykorzystaniem Systemu Obsługi Budżetu Państwa Trezor. Ocena sformułowana została na podstawie wyników badania mechanizmów systemu Trezora. Dają one pewność, co do prawidłowości przenoszenia danych pod względem formalno-rachunkowym ze sprawozdań jednostkowych do sprawozdań łącznych.

sporządzone terminowo i prawidłowo¹⁹, na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej i przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań.

Uwagi i wnioski

W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Prezesa PAN zwrócono uwagę na nieprawidłowe klasyfikowanie dochodów i wydatków Domu Rencisty im. prof. dr Witolda Orłowskiego PAN w Konstancinie w rozdziale 85202 *Domy pomocy społecznej* zamiast w rozdziale *Pozostała działalność*. Zauważyć przy tym należy, że od dnia 1 stycznia 2011 r., na skutek zmiany stanu prawnego w zakresie finansowania działalności PAN, zgodnie z art. 78 ust. 2 ustawy o PAN z 2010 r., środki pochodzące z budżetu państwa służące finansowaniu działalności Akademii klasyfikowane są obecnie wyłącznie w jednym dziale - 730 *Nauka*, podczas gdy w okresie obowiązywania ustawy PAN z 1997 r. wydatki budżetowe klasyfikowane były w czterech działach, w tym m.in. w dziale 852 *Pomoc społeczna*.

W ocenie NIK klasyfikowanie dochodów i wydatków Domu Rencisty PAN - jednostki organizacyjnej PAN nie zaliczanej do jednostek naukowych Akademii – nie mieści się w zakresie spraw objętych działem nauka. Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej²⁰ dział nauka obejmuje *sprawy nauki, w tym badań naukowych i prac rozwojowych*.

¹⁹ Zasady sporządzania sprawozdań określił Minister Finansów w rozporządzeniach: z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz.103) oraz z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. Nr 43, poz. 247).

²⁰ Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, ze zm.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

Księgi rachunkowe

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wiarygodność ksiąg rachunkowych Kancelarii PAN - dysponenta trzeciego stopnia (w odniesieniu do rocznych i bieżących sprawozdań budżetowych) oraz ich zgodność z zasadami rachunkowości, a także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości oraz procedur kontroli finansowej. Mechanizmy kontroli zarządczej zapewniały poprawność zarządzania środkami publicznymi oraz skuteczność i efektywność osiągania celów i zadań.

Ocena powyższa wynika z badania systemu rachunkowości, przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych oraz z bezpośredniego badania 28 dowodów i zapisów księgowych o łącznej wartości 9.000,4 tys. zł wybranych metodą monetarną²¹.

Badanie próby w zakresie poprawności formalnej dowodów oraz ich kontroli bieżącej i dekretacji nie wykazało nieprawidłowości. Badanie wiarygodności zapisów księgowych, tj. prawidłowości ich ujęcia w urządzeniach księgowych, wykazało, że zostały one ujęte we właściwej wartości, okresie sprawozdawczym oraz ze wskazaniem odpowiednich kont i podziałek klasyfikacji budżetowej. W opinii uwzględniono fakt, że funkcjonujący w Kancelarii PAN system rachunkowości spełniał wymogi określone w ustawie o rachunkowości oraz rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej²².

Budżet krajowy

Dochody

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację dochodów budżetowych w części 67. Zrealizowane dochody w 2010 r. wyniosły 903,0 tys. zł i były wyższe od zaplanowanych o 56,0 tys. zł, tj. o 6,6%, a od zrealizowanych w 2009 r. o 8,6 tys. zł, tj. o 1,0%. W strukturze zrealizowanych w 2010 r. dochodów największy udział (90,7%) miały wpływy z opłat pobieranych przez Dom Rencisty PAN w Konstancinie – 817,7 tys. zł

²¹ Prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem.

²² Dz. U. Nr 128, poz. 861.

oraz ze zwrotów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nadpłat z tytułu przekroczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 57,5 tys. zł.

Objęte badaniem dochody zrealizowane przez Kancelarię Polskiej Akademii w kwocie 67,3 tys. zł, stanowiące 7,5% dochodów uzyskanych w części 67, były rzetelnie ewidencjonowane i odprowadzane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa w trybie i terminach określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowego wykonywania budżetu państwa²³.

Dane o dochodach przedstawiono w załączniku nr 1 do informacji.

Na koniec grudnia 2010 r. nie wystąpiły należności oraz nie stwierdzono przedawnienia i zaniechania ich poboru. W trakcie roku nie dokonano umorzeń i odroczeń należności.

Wydatki

NIK pozytywnie ocenia legalność, celowość, rzetelność i gospodarność wydatkowania środków budżetowych.

Powyższa ocena wynika z ustaleń kontroli dotyczących gospodarowania środkami publicznymi na dotacje, wydatków bieżących jednostek budżetowych, w tym zatrudnienia i wynagrodzeń, a także wydatków majątkowych. Badaniem objęto wydatki w kwocie 11.133,9 tys. zł, tj. 20,4% ogółu wydatków zrealizowanych w części 67.

Ministerstwo Finansów przekazało w 2010 r. na rachunek dysponenta środki w wysokości 54.563,8 tys. zł. Z dniem 1 stycznia 2011 r. rachunki wydatków i dochodów prowadzone do 31 grudnia 2010 r. dla Polskiej Akademii Nauk przejęte zostały przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego²⁴, które dokonało zwrotu na centralny rachunek bieżący budżetu państwa niewykorzystanych środków budżetowych w części 67 w kwocie 9,7 tys. zł.

Wydatki budżetu państwa w części 67 *Polska Akademia Nauk* zaplanowane w wysokości 54.468,0 tys. zł zwiększone zostały do kwoty 54.573,6 tys. zł. Zwiększenia planu wydatków o kwotę 105,6 tys. zł wynikały z przeniesienia środków z rezerw celowych budżetu państwa na pokrycie kosztów realizacji projektu *Pomorska Biblioteka Cyfrowa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata*

²³ Dz. U. Nr 116, poz. 784, ze zm.; rozporządzenie obowiązywało do dnia 1 stycznia 2011 r.

²⁴ Od 1 stycznia 2011 r. na podstawie art. 78 ust. 2 ustawy o PAN z 2010 r. środki pochodzące z budżetu państwa na finansowanie działalności Akademii, są klasyfikowane w dziale "Nauka" i ujmowane w wyodrębnionej części budżetu państwa - "Polska Akademia Nauk", której dysponentem jest minister właściwy do spraw nauki.

2007-2013 (47,6 tys. zł) oraz na wypłatę nagród jubileuszowych dla dwóch wiceprezesów PAN (58,0 tys. zł). Środki z rezerw celowych zostały wykorzystane w 94,6%.

Wydatki zrealizowano w wysokości 54.563,8 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach. Największe wydatki poniesiono na finansowanie pomocniczych placówek naukowych PAN - 18.408,1 tys. zł (33,7%) oraz na finansowanie działalności organów i struktur korporacyjnych PAN – 13.078 tys. zł (24%).

Dane dotyczące wydatków budżetowych przedstawiono w załączniku nr 2 do informacji.

NIK ocenia pozytywnie rzetelność prowadzonej przez dysponenta kontrolowanej części gospodarki środkami pieniężnymi (finansowanie potrzeb dysponentów niższego stopnia oraz zadań realizowanych bezpośrednio przez dysponenta części budżetowej).

Planowanie środków na wydatki bieżące jednostek budżetowych było legalne i celowe. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarności i rzetelności wydatkowania środków na wydatki bieżące.

Terminowo były regulowane płatności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i składek PFRON. Przestrzegane były procedury przyjęte przez dysponenta części w zakresie finansowania jednostek podległych.

Obowiązek realizacji zasady określonej w art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, wg której wydatki publiczne powinny być dokonywane: w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów i optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów; w sposób umożliwiający terminową realizację zadań oraz w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań, został doprecyzowany w decyzji Prezesa PAN Nr 7/2010 z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie szczegółowego podziału oraz zasad realizacji budżetu Polskiej Akademii Nauk w roku 2010. Realizacja wydatków budżetowych, a co za tym idzie również obowiązku wynikającego z ww. przepisu ustawy o finansach publicznych, została powierzona kierownikom jednostek budżetowych, a szczegółowe uregulowania w tym zakresie określone zostały w procedurze z zakresu kontroli celowości zaciągania zobowiązań i dokonywania wydatków oraz w procedurze rozliczania należności z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju.

Zaplanowane na 2010 r. wydatki na dotacje podmiotowe w kwocie 2.059,0 tys. zł zostały przekazane trzem międzynarodowym instytutom z przeznaczeniem na dofinansowanie bieżących kosztów eksploatacji budynków stanowiących ich siedzibę oraz kosztów

utrzymania administracji i obsługi technicznej. Zgodnie z zatwierdzoną przez dysponenta części 67 procedurą dokonywano okresowych (kwartalnych) ocen wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa dla: Międzynarodowego Instytutu Biologii Molekularnej i Komórkowej w Warszawie (779,0 tys. zł), Międzynarodowego Laboratorium Silnych Pól Magnetycznych i Niskich Temperatur we Wrocławiu (1.160 tys. zł) oraz Europejskiego Regionalnego Centrum Ekohydrologii w Łodzi (120 tys. zł).

W 2010 r. wydatki majątkowe w części 67 zaplanowane w kwocie 114,0 tys. zł. zostały zwiększone w trakcie roku budżetowego do kwoty 157,8 tys. zł (tj. o 43,8 tys. zł w ramach przeniesienia z wydatków bieżących za zgodą Ministra Finansów) i zostały zrealizowane w kwocie 157,7 tys. zł, tj. w 99,9%.

Wydatki majątkowe zrealizowane zostały z zachowaniem zasady legalności i celowości oraz gospodarności i rzetelności.

Wydatki planowane w dziale 921 *Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego* w rozdziale 92116 *Biblioteki* § 6580 *wydatki inwestycyjne dotyczące obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych* w kwocie 114,0 tys. zł zrealizowane zostały w 100% i dotyczyły rewaloryzacji elewacji zabytkowego budynku Biblioteki Gdańskiej PAN przy ul. Wałowej 15 w Gdańsku. Wydatki nieplanowane w ustawie budżetowej poniesione zostały ze względu na konieczność pilnego wykonania – zgodnie z zaleceniem Straży Pożarnej – nowego systemu hydrantowego w Domu Rencisty PAN i wykonane zostały (w dziale 852 *Pomoc społeczna*, w rozdziale 85202 *Domy pomocy społecznej* § 6050 *wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych*) w kwocie 43,7 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach.

Kontrola pięciu postępowań o udzielenie zamówień publicznych na kwotę 591,0 tys. zł (netto) wykazała, że udzielone zostały one z zachowaniem przepisów określonych ustawą Prawo zamówień publicznych.

Zobowiązania ogółem na koniec grudnia 2010 r. wyniosły 1.770,4 tys. zł²⁵ (zobowiązania wymagalne nie wystąpiły) i były niższe w porównaniu do 2009 r. o 23,9 tys. zł, tj. o 1,3%. Zobowiązania wykazane przez Kancelarię PAN wyniosły 759,6 tys. zł, w tym zobowiązania z tytułu wypłaty dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych - 653,8 tys. zł (86,1% ogółu zobowiązań).

W 2010 r. przeciętne zatrudnienie w 13 jednostkach budżetowych PAN wyniosło 452 osoby (w tym w dziale 750 – 199 osób) i w porównaniu do 2009 r. było wyższe o jedną

²⁵ Dane według skorygowanego z dniem 15 kwietnia 2011 r. (po zakończeniu kontroli) sprawozdania Rb-28.

osobę. Wydatki na wynagrodzenia zrealizowano w kwocie 22.916 tys. zł, tj. w 99,9%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (z wypłatami dodatkowego wynagrodzenia rocznego) w 2010 r. wyniosło 4.153,61 zł i w porównaniu do 2009 r. było niższe o 55,24 zł, tj. o 1,3%. Z ustaleń kontroli wynika, że osobom zajmującym kierownicze stanowiska państwowe (tzw. „R”) za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r. wypłacono wynagrodzenie w wysokości wynagrodzenia przysługującego tym osobom w grudniu 2008 r. Osobom zatrudnionym na kierowniczych stanowiskach państwowych nie były wypłacane nagrody.

Dane dotyczące zatrudnienia i wynagrodzeń przedstawiono w załączniku nr 3 do informacji.

Budżet środków europejskich

Wydatki budżetu środków europejskich zostały zrealizowane w kwocie 125,8 tys. zł, co stanowiło 88,1% planu po zmianach. Wydatki powyższe nie były planowane w ustawie budżetowej, a ich sfinansowanie nastąpiło w całości ze środków rezerwy celowej przeznaczonych na pokrycie kosztów realizacji projektu *Pomorska Biblioteka Cyfrowa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013*²⁶ dla jednostki budżetowej – Biblioteki Gdańskiej PAN. Jak wyjaśniono w trakcie kontroli, niepełne wykorzystanie środków (17,0 tys. zł) związane było głównie z przedłużającą się procedurą udzielenia zamówień publicznych na prace w ramach umów cywilnoprawnych.

Dane o wydatkach z budżetu środków europejskich przedstawiono w załącznik nr 4 do informacji.

Wydatki w układzie zadaniowym

Dysponent części 67 budżetu państwa zgłosił do projektu ustawy budżetowej na 2010 r. zestawienie budżetu w układzie zadaniowym obejmujące zadania, podzadania i działania w ramach w trzech funkcjach państwa (*10. Nauka polska, 13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny i 22. Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna*) wraz z opisem celów, mierników wykonania oraz kosztów ich realizacji.

Do kontroli wybrano podzadanie *10.4.1. Wspieranie dyscyplin naukowych oraz placówek naukowych* z zadania *10.4 Upowszechnianie, promocja oraz popularyzacja nauki*

²⁶ Priorytet 2. *Spółeczeństwo wiedzy*, Działanie 2.2 *Infrastruktura oraz usługi tworzące podstawy społeczeństwa informacyjnego*, Podzadanie 2.2.2 *Rozwój usług społeczeństwa informacyjnego*.

w ramach funkcji 10. *Nauka polska*. Objęte kontrolą podzadanie obejmowało cztery działania, które w całości realizowane. Wykonanie ww. działań, na które wydatkowano środki w łącznej kwocie 13.078 tys. zł, rozliczone zostało na podstawie tzw. miernika opisowego, uwzględniającego wyniki przeprowadzonej analizy dotyczącej opracowanych opinii, stanowisk, referatów i adresowanie ich do organów administracji państwowej oraz dokonywanych ocen działalności placówek naukowych PAN. Cel został osiągnięty, gdyż były wykonywane ustawowe i statutowe zadania określone dla organów Akademii, wydziałów, oddziałów, komitetów naukowych i problemowych PAN (tj. wydawano opinie i ekspertyzy, wygłaszano referaty, dokonywano ocen placówek naukowych). Prezes PAN zobowiązał kierowników jednostek podległych do każdorazowego uzupełniania zmiany planu wydatków w układzie tradycyjnym o adnotację odnośnie wpływu tej zmiany na budżet w układzie zadaniowym. Ewidencja budżetu roku 2010 w ujęciu zadaniowym obejmowała wydatki na łączną kwotę 31.964,0 tys. zł, co stanowiło 58,6% budżetu części 67.

Inne ustalenia kontroli

Polska Akademia Nauk prawidłowo i zgodnie z art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych sprawowała nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej podległych jej jednostek organizacyjnych, oraz nadzór i kontrolę wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa oraz realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa.

W 2010 r. dysponent główny przeprowadził kontrole w dwóch spośród trzech instytutów międzynarodowych otrzymujących dotacje podmiotowe (Europejskim Regionalnym Centrum Ekohydrologii w Łodzi oraz w Międzynarodowym Instytucie Biologii Molekularnej i Komórkowej w Warszawie), w trzech spośród trzynastu jednostek budżetowych (w Domu Rencisty PAN, w Muzeum Ziemi PAN i w Archiwum PAN w Warszawie). W wyniku powyższych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w wykorzystaniu dotacji podmiotowych przez instytuty międzynarodowe oraz w kontrolowanych wydatkach Archiwum PAN. Uchybienia w wykonaniu dochodów i wydatków stwierdzono w Muzeum Ziemi PAN oraz Domu Rencisty PAN w Konstancinie.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

Protokół

Protokół z kontroli wykonania w 2010 roku budżetu państwa w części 67 został podpisany bez zastrzeżeń w dniu 7 kwietnia 2011 r.

Wystąpienie pokontrolne

Wystąpienie pokontrolne skierowano do Prezesa PAN w dniu 28 kwietnia 2011 r., nie formułując wniosków pokontrolnych. Prezes PAN nie złożył zastrzeżeń do ocen zawartych w wystąpieniu pokontrolnym.

Finansowe rezultaty kontroli

Stwierdzono sprawozdawcze skutki nieprawidłowości, będące wynikiem błędnego prezentowania w sprawozdaniach Rb-27 (z wykonania planu dochodów budżetowych) i Rb - 28 (z wykonania planu wydatków budżetu państwa) dochodów i wydatków Domu Rencisty PAN w Konstancinie (*opis str. 7-8*). Kwoty odpowiadające niewłaściwej klasyfikacji dochodów i wydatków na poziomie rozdziału wyniosły odpowiednio: 818,7 tys. zł (90,7% ogółu dochodów) i 2.132,7 tys. zł (3,9% ogółu wydatków budżetu krajowego części 67).

5. Załączniki

1. Dochody budżetowe

L.p.	Wyszczególnienie	2009	2010		5:4
		Wykonanie	Ustawa	Wykonanie	
		tys. zł			%
1	2	3	4	5	6
	Część 67 Polska Akademia Nauk ogółem, w tym:	894,4	847,0	903,0	106,6
1.	Dział 010 Rolnictwo i Łowiectwo	1,1	X	0,8	X
1.1	<i>rozdział 01097 gospodarstwa pomocnicze</i>	1,1	X	0,8	x
2.	Dział 750 Administracja publiczna	49,6	12,0	81,1	675,8
2.1	<i>rozdział 75004 Kancelaria Polskiej Akademii Nauk</i>	30,8	X	67,3	x
2.2	<i>rozdział 75057 Placówki zagraniczne</i>	18,6	12,0	13,8	115,0
2.3	<i>Rozdział 75066 Komitety naukowe Polskiej Akademii Nauk</i>	0,2	X	X	X
3.	Dział 852 Pomoc społeczna	842,3	834,0	818,7	98,2
3.1	<i>Rozdział 85202 Domy pomocy społecznej</i>	842,3	834,0	818,7	98,2
4.	Dział 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,4	1,0	2,4	240,0
4.1	<i>Rozdział 92116 Biblioteki</i>	1,4	1,0	1,6	160,0
4.2	<i>Rozdział 92117 Archiwa</i>	0,0	X	0,4	X
4.3	<i>Rozdział 92118 Muzea</i>	0,0	x	0,4	x

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

2. Wydatki budżetowe

L.p.	Wyszczególnienie	2009	2010*			6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa	Budżet po zmianach	Wykonanie		
		tys. zł				%	
1	2	3	4	5	6	7	8
	Część 67 Polska Akademia Nauk ogółem, w tym:	56 864,0	54 468,0	54 573,6	54 563,8	100,2	100,0
1.	dział 750 Administracja Publiczna	41 606,5	39 758,0	39 816,0	39 812,2	100,1	100,0
1.1	<i>rozdział 75004 Kancelaria Polskiej Akademii Nauk</i>	28 278,7	27 661,0	28 015,1	28 013,6	101,3	100,0
1.2	<i>rozdział 75057 Placówki zagraniczne</i>	7 386,9	6 706,0	5 794,5	5 794,2	86,4	100,0
1.3	<i>rozdział 75066 Komitety Naukowe Polskiej Akademii Nauk</i>	1 391,3	1 060,0	1 078,3	1 078,3	101,7	100,0
1.4	<i>rozdział 75067 Placówki i inne jednostki organizacyjne Polskiej Akademii Nauk</i>	2 903,0	2 059,0	2 059,0	2 059,0	100,0	100,0
1.5	<i>rozdział 75095 Pozostała działalność</i>	1 646,6	2 272,0	2 869,1	2 867,1	126,2	99,9
2.	dział 852 Pomoc społeczna	2 132,9	2 133,0	2 133,0	2 132,7	100,0	100,0
2.1.	<i>rozdział 85202 Domy Pomocy Społecznej</i>	2 132,9	2 133,0	2 133,0	2 132,7	100,0	100,0
3.	dział 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	13 124,6	12 572,0	12 619,6	12 613,9	100,3	100,0
3.1.	<i>rozdział 92116 Biblioteki</i>	8 810,7	8 258,0	8 305,6	8 299,9	100,5	99,9
3.2.	<i>rozdział 92117 Archiwa</i>	1 925,0	1 925,0	1 925,0	1 925,0	100,0	100,0
3.3.	<i>rozdział 92118 Muzea</i>	2 389,0	2 389,0	2 389,0	2 389,0	100,0	100,0
4.	dział 752 Obrona narodowa		5,0	5,0	5,0	100,0	100,0%
4.1.	<i>rozdział 75212 Pozostałe wydatki obronne</i>		5,0	5,0	5,0	100,0	100,0

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków.

* wydatki 2010 r. są nieporównywalne z wykonaniem 2009 r. z uwagi na wyodrębnienie budżetu środków europejskich

3. **Zatrudnienie i wynagrodzenia**

L.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2009			Wykonanie 2010			8:5
		Przeciętne zatrudn. wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodz. brutto na 1 pełno-zatrudn.	Przeciętne zatrudn. wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodz. brutto na 1 pełno-zatrudn.	
		osób	tys. zł	zł	Osób	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Część 67							
	Polska Akademia Nauk ogółem,	451	22 778,3	4 208,85	452	22 529,2	4 153,61	98,7
	w tym wg statusu Zatrudnienia*:							
	status 01	414	18 163,9	3 656,18	448	21 864,8	4 067,11	111,2
	status 02	4	599,4	12 487,50	4	634,1	13 209,90	105,8
	status 10	1	114,5	9 541,67	X	30,3		0,0%
	status 15	32	3 900,5	10 157,55	X	X	x	
1.	750 Administracja publiczna	198	13 667,2	5 752,19	199	13 329,7	5 581,96	97,0
1.1.	75004	166	9 766,7	4 902,96	168	9 661,1	4 792,22	97,7
	75004 status 01	161	9 052,8	4 685,71	164	8 996,7	4 571,51	97,6
	75004 status 02	4	599,4	12 487,50	4	634,1	13 209,90	105,8
	75004 status 10	1	114,5	9 541,67	X	30,3		0,0
1.2.	75057 status 01	32	3 900,5	10 157,55	31	3 668,6	9 861,86	97,1
2.	852 Opieka społeczna	35	1 119,0	2 664,29	35	1 124,8	2 678,20	100,5
3.	921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	218	7 992,1	3 055,08	218	8 074,6	3 086,63	101,0
3.1.	92116 status 01	143	5 086,0	2 963,87	143	5 135,7	2 992,84	101,0
3.2.	92117 status 01	30	1 131,9	3 144,17	29	1 143,0	3 284,48	104,5
3.3.	92118 status 01	45	1 774,2	3 285,56	46	1 795,9	3 253,44	99,0

* Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

4. Wydatki budżetu środków europejskich

L.p.	Wyszczególnienie	2010			5:3	5:4
		Ustawa	Budżet po zmianach	Wykonanie		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
	RPO dla Województwa Pomorskiego ogółem, w tym:	X	142,8	125,8	X	88,1%
1.	dział 921 <i>Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego</i>	x	142,8	125,8	X	88,1%
1.1	rozdział 92116 <i>Biblioteki</i>	x	142,8	125,8	x	88,1%

5. Kalkulacja oceny końcowej część 67 Polska Akademia Nauk

Oceny wykonania budżetu części 67 Polska Akademia Nauk dokonano stosując kryteria²⁷ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2010 roku.

Dochody: 903,0 tys. zł

Wydatki (wydatki budżetu krajowego + wydatki budżetu środków europejskich):
54.689,6 tys. zł

Łączna kwota G: 55.592, 6 tys. zł

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 0,9838$

Waga dochodów w łącznej kwocie $Wd = D : G = 0,0162$

Nieprawidłowości w dochodach nie wystąpiły. Stwierdzono nieprawidłową klasyfikację dochodów w kwocie 818,7 tys. zł (90,7% ogółu dochodów części 67).

Ocena cząstkowa dochodów: pozytywna (5)

Nieprawidłowości w wydatkach nie wystąpiły. Stwierdzono nieprawidłową klasyfikację wydatków w kwocie 2.132,7 tys. zł (3,9% ogółu wydatków części 67).

Ocena cząstkowa wydatków: pozytywna (5)

Wynik końcowy Wk (pozytywny) = $5 \times 0,9838 + 5 \times 0,0162 = 5$

Ocena końcowa: pozytywna

²⁷ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

6. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Przewodniczący Komisji Finansów Publicznych Sejmu RP
6. Przewodniczący Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu RP
7. Przewodniczący Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży Sejmu RP
8. Minister Finansów
9. Minister Sprawiedliwości
10. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
11. Prezes Polskiej Akademii Nauk
12. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego
13. Szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego